OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeus
Lainsäädäntöneuvos Anna-Stiina Tarkka

Lausunto
2.2.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Viite: Lausuntopyyntönne 27.1.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta sekä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikossa mainitusta asiasta (HE 237/2020 vp). Oikeusministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Oikeusministeriö kiinnitti esitysluonnoksesta 29.10.2020 antamassaan lausunnossa huomiota henkilötietojen käsittelyä koskevilta osin ehdotuksen perusteluihin, ja pyysi täydentämään niitä henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteiden osalta. Lisäksi perusteluja pyydettiin täydentämään siltä osin kuin esityksessä ei ollut arvioitu ehdotetun henkilötunnuksen käsittelyä koskevan erityissäännöksen (6 §) tarpeellisuutta suhteessa tietosuojalain 29 §:ään. Oikeusministeriö toteaa, että henkilötietojen käsittelyä koskevilta osin sen liikenne- ja viestintäministeriölle antama lausunto on otettu esitysluonnoksessa hyvin huomioon, eikä sillä ole tältä osin huomautettavaa.

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Ehdotettu enimmäishintasääntely merkitsee rajoitusta vahvan sähköisen tunnistusvälineen tarjoajan vapauteen hinnoitella palvelunsa (ks. esim. PeVL 32/2004 vp, s. 2). Rajoituksella on merkitystä perustuslaissa säädetyn omaisuudensuojan kannalta. Väliaikaiseksi tarkoitettu enimmäishintasääntely on ollut voimassa tähän mennessä hieman alle kolme vuotta, ja sitä ehdotetaan nyt jatkettavaksi vielä kahden vuoden määräajaksi.

Merkitystä perusoikeusrajoituksen oikeasuhtaisuuden arvioinnissa on muun muassa sillä, että ehdotettu sääntely kohdistuisi ensisijaisesti nykyisin finanssi- ja telealalla toimiviin yrityksiin, ja siinä on kyse näiden yritysten välisissä suhteissa noudatettavista ehdoista. Tällaisia yrityksiä voidaan pitää varallisuusmassaltaan huomattavina oikeushenkilöinä ja lainsäätäjän liikkumavaraa vastaavasti laajana. Lisäksi sähköisten tunnistamispalvelujen laajaa saatavuutta ja hyödynnettävyyttä voidaan pitää yksittäisten ihmisten kannalta erityisen tärkeänä ottaen huomioon, että myös suuri osa viranomaispalveluista perustuu jo ainakin osin sähköiseen asiointiin. Enimmäishintasääntelyn kohtuullisuutta omistajille on arvioitu asianmukaisesti esityksessä, eikä oikeusministeriöllä ole tältä osin huomautettavaa.

Aikaisemmilla, määräaikaisiksi tarkoitetuilla säännöksillä on osoitettu olleen positiivisia vaikutuksia markkinoihin. Tämä seikka ja markkinoiden kehittymistä sekä kuluttajien turvallista sähköistä tunnistautumista koskevat tavoitteet huomioiden ehdotetulla, väliaikaiseksi tarkoitetulla sääntelyllä ei oikeusministeriön näkemyksen mukaan rajoiteta omaisuudensuojaa enempää kuin on hyväksyttävää.

Liikenne- ja viestintäviraston uuden tiedonkeruutehtävän osalta oikeusministeriö toteaa, että sen esitysluonnoksesta antama lausunto on otettu hyvin huomioon, eikä sillä tältä osin ole huomautettavaa. Tiedonkeruutehtävän kannalta tarpeelliset tiedot on pyritty asianmukaisesti luettelemaan ehdotetussa säännöksessä.

Kumottava rangaistussäännös (48 §) sisälsi ainoastaan informatiivisia viittauksia rikoslain säännöksiin. Oikeusministeriöllä ei ole sen poistamisesta huomautettavaa.